

SZARVAS és VIDÉKE

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr. — Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Búza-utca, 1283. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és előfizetési pénzek küldendők.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad

a Nyácsik Soma utóda ezé.

Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

Hirdetések és nyilttéri közlemények jutányos áron vétetnek fel.

Olvasóinkhoz.

Lapunk mult számával, mely utolsó volt a II. évnegyedben, megfutotta a »Szarvas és vidéke« életének egy évre terjedő szakaszát.

Mult évi június hó 29., azaz épen egy esztendeje adtuk ki lapunkból az 1-ső számot, s amint lassanként haladt előre egy éves pályafutásában a mi lapunk — hálásan ismerjük el — lépten-nyomon fokozódott a közönségnek is iránta táplált bizalma és rokonszenve.

Egy esztendő nem nagy idő még egy vidéki ujság életében sem; de arra épen elegendő, hogy beigazolja a vállalat életrevalóságát vagy fölösleges voltát. A vidéki lapra azt szokták mondani: „Ha megál, szükség van rá!” Az olvasóközönség ez állítás igazságát azzal erősítette meg, hogy pártolása által biztosította lapunk jövőjét, mely most már kiállván a tűzpróbát, semmiféle akadály nélkül halad a megkezdett útján hiszen azon ezélhoz, melynek szolgálatába szegődött.

Reklám okáért nem hivatkozunk mi u. n. nagy eredményekre: jól tudja azt az olvasóközönség, hogy sohasem voltunk bárántai a hangzatos nagy szavaknak, frázisoknak, hanem egész csendben, roszakaróinkra — mert hisz manapság ki volna ezek nélkül! — ügyet nem vetve, meglet-

tünk minden lehető, amire a vidéki sajtó korlátolt munkakörében jogosítva és kötelezve van. Talán nem esalódunk, midőn azt állítjuk, hogy épen ez szerezte meg számunkra az érdeklődő közönség rokonszenve mellett úgy Szarvas város, mint a vidék tollforgató erőinek javarészét, s azon lehetőséget, hogy lapunkat hétről-hétre a megye határain túl, szakkörökben is méltányolt élénkséggel, változatossággal és gazdag tartalommal állíthattuk ki.

Birjuk munkatársaink ígéretét, hogy a jövőben sem vonják meg tőlünk jóakarató pártolásukat, s a »Szarvas és Vidéke« ezután is kedves találkozóhelye lesz a helyi irodalom művelőinek, s a mellett, — amint azt a multban is tehetők — lesz alkalmunk időnként országos nevű írókat is bemutatni lapunk hasábjain. S itt különösen felhívjuk a figyelmet már a mult számunkban megkezdett népszerű beszélgetések ciklusára, melyben, épen a közelmultban fölmerült munkáskérdés alkalmából megszívlelésre méltó úszinte tanácsok kerülnek megbeszélés alá a földmivelő osztály anyagi jólétének emelése céljából.

Kérjük lapunk számára a II. évfolyam küszöbén levő 2-ik felében is közönségünk eddigi szíves pártolását.

A Szerkesztőség.

Lapunk mai számához mindazon t. vidéki előfizetőink részére, kiknek előfizetése a mai számmal lejárt, a kiadóhivatal címére kiállított utalvány-ürlapokat mellékeljük, — azon kérelemmel, kegyeskedjenek ezek útján az előfizetéseket megújítani, s az esetleges hátralékokat is beküldeni, hogy a példányok szétküldésében semmi akadályunk ne lehessen. Helybeli pártolóink a lapkihordó által kézbesítendő nyugták ellenében teljesíthetik az előfizetés megújítását.

Előfizetési feltételek:

A jul.—szept. negyedévre 1 frt 25 kr.

a jul.—decz. félére . . 2 » 50 »

A kiadóhivatal.

Agrár-szocializmus?

A megyénkben és ujabban a szomszédos Csanádban fölmerült események nagyon gondolkodóba ejtették társadalom-bölcseleinket s a napisajtó révén bejárta a rémhír az egész országot, hogy az Alföld szívében »veszedelmes arányokat öltött az agrár-szocializmus.«

Megfoghatatlan ugyan, de az események által igazoltnak látszik. Hát

TÁRCZA.

Fogadtatás.

A mi szép kis falunk nyájas határán,
Tudom, most fényes fogadtatás vár rám.
Alig, hogy csókot rútt hajóm a parttal:
Megzendül egy ismert, rég' hallott kardal.

Nem valami rendelt, kényszerű ének;
A rén süters ál hangot örömeinek,
(Feledve szegénynél régen a jüték,
Melylyel én e karnak néhanap' árték.)

A kakuk is szót kezd, de az a vége,
Hogy a vadgalamb kineveti érte.
Jó is, hogy nem hagyja mondani végig,
— Még majd fel találná hányni a régít!

A nap ép most lép ki a révi tóból;
Ha nem a hajlati csárda-ajtóból . . .
--- Úgy bis' az öreg, a kedvemért itt a
Mult éjjel magát jókedvre itta!

Zöld selyem-szőnyeg teregetve széllyel . . .
Valaki gyöngyöt szórt-e rá az éjjel?
Vagy örömkönyű az? . . . Ki járt már itten?
Tán' az én előre siető leltem . . .

Az öreg füzek meg összehorúlnak,
Susogó águkkal diadalmatnak!
S mint emeletről a lányok: a fészekek
Kíváncsi lakói rám le-lenéznek.

Egy-egy kacérabb vadrózsa kényűlik,
Pajkosan érvölve a gyalog útj
Rajta ködből szólt, hamvas színű fátyol,
Előlttem azt is ledobja magáról.

. . . S én, míg kalapom lóbázom a fűnek,
S bókot dobálók mindenik virágnak;
Ha nem is mondom — mint szokták — es alatt
Mélyen meghatva érzem magamat!

SZABOLCSKA MIHÁLY.

Mult és jövő.

— Hangulat. —

Émlékezel? Mikor ott a szép várrom
ormán voltunk, a következő hangulatkelő
kép tárult szemünk elé.

*

A nyári napsugár kíváncsian tekintett
a lombok közzé, a mint a szél könnyedén
meglebbhentette a liána és horostyán leveleit,
melyek egészen befödtek a régi kastély lomb-
jait. Különös volt a napsugárnak, hogy a romok

évezredes csendjét most vidám kacagás verte fel
A liának és borostyánok mögött három
jókedvű fiú haladt fel. Látszott arcukon a
gondtalan vidámság; csak a jelennek éltek;
tréfálkozva, virágot szedve, ágakat tördelve
mentek előre.

Tegnap még a vizsga előtt minden
gondolatukat a bizonyítvány foglalta el s
most feledve mindent, feledve a kiállott
izgalmakat, csak a pillanatnak élnek, csak
az lebeg szemeik előtt, hogy minél hamarabb
megmászhasák az ódon vár tornyát
s onnan tekinthessenek szét a messze vidékre.

A régi várrom búskomor tekintettel
nézett a virgoneyz fiukra. Hej, régente más-
féle zaj verte itt fel a némaságot; harcoz
zaj, daliás lovagok kemény léptei hangzot-
tak itt s a dalnokok epedő dalai szálltak
fel a völgyből. Régen elmúlt mindez! Az
ágyugolyó, mely ezer halált osztott, — most
csendesesen pihen a virágos völgyben, a fű
benőtte; nem is sejlhetné senki, mennyi
pusztulást főd el a futó borostyán és a
virág!

A nap mind jobban alkonyatra szállt,
már a völgy egész árnyba borult s a jó-
kedvű fiuk kacagása mind magasabbról

nálunk, az Alföld szívében, a jómód, a fehér kenyér hazájában ütötte volna fel fejét, sőt vert volna gyökeret a modern társadalmi élet és rend ellen-sége, a szocializmus, melyet a külföld nagyiparos államaiban a túlnépesedés, az osztályérdek-hajhászás, a megdrágított élelem, a munkásnyomor s a nagy tőkének ezzel szemben kivrívó, merev álláspontra helyezkedése gyökereztetett meg, úgy látszik, kitéphetlenül? Ilyen mérvű lenne a baj? Mert, hogy baj van Békésben és Csánádban, azt a bevert fejek és ablakok kétségtelenné teszik. Csak az a kérdés, hol fekszik a baj oka; a jó diagnózis után lehet csak jól gyógyítani. A külföld kivételes törvények élet fordította a szocializmus ellen, vajjon az alföldi »agrár-szocializmusnak« keresztelt viszonyok szintoly mélyen gyökereznek-e, hogy ellenük a rendes társadalmi és gazdasági élet medrén túlhangzó rendszabályokat kell alkalmazni? Nézzük, mi történt?

A munkások főkövetelései, vagyis jelszavai, melyek alatt a törvényes rend ellen fordultak s mely követeléseket Irányi Dániel, országgyűlési képviselő kezeihez juttattak, a következők voltak:

Követelték a keblükben alakult szövetkezet alapszabályainak jóváhagyását, nagyobb munkabért, végül egy állítólagos törvény kiadását is, melynek értelmében a munkaadók a mezőgazdasági munkáért nagyobb bért fizetésére lettek volna kötelezve.

hangzott. Végre elérték a tetőt. Kimelegedve, kifáradva bár, mégis teljes gyönyörrel élvezték a szemük elé táruló kilátást. Ujjongva másztak meg a magas falat; fejük nem szédült, midőn a mélységbe tekintettek. Kinyílt előttük az egész völgy s úgy tűnt fel nekik, mintha mindaz az övük volna: mintha az egész szép világ elférne az ő ujjongó szíveikben. Hiszen előttük volt még az élet, övéké a jövő. Lábaik alatt a kövek, lefoszolva a falról, csendesen gördültek le a völgybe. Az ódon vár napról-napra omladozott. Az utolsó sugár is eltűnt ormairól s a szél sóhajtván suhant át felette. Szegény várrom, már csak a múlt az övé!

Béri Gyuláné.

Rajzok az egyetemi életből.

I. Az elsőpad jogászai.

Első padon ülnek, hát velők kezdem, pedig megérdemelnék, hogy ők legyenek a sorban a legeslegutolsók.

A találékony jogászi nyelv »a jogi kar érdemes philofter«-jeinek is nevezi őket, ismeretes lévén, hogy a jogászság előtt a philofterkedés a legalacsonyabb egye-

Az utolsó két követelés nyilván czéltalan és oktalan, hazug izgatásnak volt a következménye. Hogy ez izgatás megtörtént, a felelősség érte az internacionálénak budapesti exposituráját illeti. Hogy pedig ily eredményre vezetett — kimondjuk — a jelenlegi közigazgatási rendszert éri a felelősség, mely egészen kivonja a közigazgatási hatóságokat a gazdasági élet köréből, beszorítja bureauik odújába, a honnan legtöbbször csak adót behajtani s büntetni mennek ki. Nálunk a föld népe még megvan szokva főszolgabírája vezető kezéhez, még emlékében, hogy hatóságai nem rég jóakaratu támogatói és tanácsadói voltak. De most egyszerre elhagyva látja magát s fel-ül az elsőnek, a ki azokban ellenségeit mutatja föl. Több és szervezettebb érintkezéssel a nép és a hatóságok között az izgatás idejekorán életől megfosztható lett volna, így pedig a rögtön erőszakosan fellépő rendőri hatalom ellen erőszakosan fordult.

Kétségtelen az, hogy a munkabéremelésének követelése nem oly akut, hogy zendülésre adhasson komoly okot nálunk. Általában az alföldi munkás nehéz, aratás idején határozottan megfeszített munkával keresi kenyerét az év három melegebb időszakában. De a kenyér fehér is aztán, mint sehol a világon.

A nehéz munkaszokásokat az Alföld népe az anyaföldből szívta magába, eszébe sem jut a hagyományokon változtatni. S ha a változott kö-

temi foglalkozás: miután pedig az első padban is, sem nem többen, sem nem kevesebben, mint heten ülnek, az »egyetem hét bölcsé« díszes czimet is viselik.

Értik pedig ezen kiváló epithetonokkal felruházott urak alatt azon jogászyereket, akik minden előadáson megjelennek, és ülnek mindig, kivétel nélkül — az első padba.

Mindkét okból, de különösen azért, hogy jogászhoz méltatlan nagy szorgalmat mutatnak, az egyetemnek megvetett kasztját van szerencséjük képezni.

Az elsőpadista már jó félórával az előadás előtt megjelenik és elfoglalja szokott helyét. Hóna alatt vaskos jogi könyveket és irományokat cipel, fülei mögött Hardmuth-plajbászok kandikálnak elő, orrát papaszem — ritkábban czvikker — üli, tudvalevőleg a papaszem mély tudományosságnak csálhatatlan jelképe. Türelmetlenül várják a »nagyságos úr« megérkezését; idegesen fészkelődnek, hogy oly soká késik és az idő haszontalanul halad; mikor végre megérkezik, mintegy parancsszóra harsány »éljen«-re nyílnak az elsőpadista-ajakak és — azzal figyelő állásba helyezkednek.

rülmények több követelésre szorítják őket, ugyanezt érzik és méltányolni kénytelenek a munkaadók is, a kik sohasem fordítottak lelketlenül frontot a munkások ellen. A teljesen szabadon, a jóakaratu felvilágosítások teljes hiányával folyt izgatás megbontotta pillanatnyira a gazdák és munkások között fennálló patriarchális viszonyt s hogy ez ismét helyre fog állani, nem a bírói inkvizícióznak, hanem a viszonyoknak lesz következménye, melyek a rendbontást legkevésbé sem indokolták.

Az első követelésnek komolyabb magja van s lényeg orvoslandó bajokra utal.

A munkások szövetkezetet alakítottak. A szövetkezés elismerten üdvös dolog. A külföldi művelt államok törvényhozása és végrehajtó hatalma teljes fölhasználásával igyekszik a szövetkezetek terjesztésén. Nálunk nincs törvény, mely a szövetkezetek alakításának alapot, működésének irányt adjon, hatósági szervezetünk ilyenek alakításával és működésük helyes irányba terelésével nem foglalkozhatik. Ennek következménye az, hogy az internacionále hazai örszeme megröhanja a kínálkozó üresen hagyott tért s alakít oly szövetkezeteket, a melyekben nincs köszönet s melyeknek működését az államhatalom nem szankcionálhatja. Ellenben jó tért nyújtanak a társadalmi rend ellen törő elemek működésére.

Az alföldi események nem jelentik szerintünk az agrár-szocializmus

A figyelő állás pedig a következő: tessék elképzelni egy iszonyú komoly gyereket, amint tudománytól terhes fejét a balkezén nyugtatja, papaszemét orráról a homlokára tolja fel, jobbját czeruzával fölfegyverkezve jegyzeteire helyezi, szeméit merőn az előadóra szegezi. Nincs szó, a melyet az elsőpadista föl ne jegyezne, nincs éle, akármilyen rossz is, melyen nagyot ne nevetne, nincs tanári ajkról elhangzó hazafias phrázis, melyet »éljen«-eivel meg ne jutalmazna.

De az elsőpadista nemcsak hallgat és figyel, hanem részt is vesz az előadáson: egyes mondatoknál helyeslőleg int, jelezve, hogy tetszik neki is egyetértenie; ha a tanár ellenvéleményeket reprodukál, melyeket ő helyteleneknek tart, az elsőpadista gúnyosan mosolyog, mintha mondaná: »hogy is lehetett ilyen számárságot állítani?« Ha a »gyengébbek kedvéért« az előadó valamit megismétel, az elsőpadista futólag hátra tekint és ironice mosolyog: ha pedig valami bököt vél föltalálni a tanár szavaiban, le-süti szeméit és elpirul. Találva érzi magát.

Az előadás után következik az elsőpadisták szellemi produkciója: a bölcsök körülállják a kathedrát és kezdenek kérde-

meggyökerezését. De azt mindenesetre jelentik, hogy hatósági szervezetünk a gyakorlati élet követelményeit kielégíteni nem képes, hogy szükségünk van az ország viszonyainak megfelelő közgazdasági politikára, iparfejlesztésre, jó szövetkezeti törvényre, a mezőgazdasági erők csoportosítására, testületekre, melyek saját érdekeiket istápolják s az érdekellentéteket kihegyesedni nem engedik, szóval, szervezetségre a gazdasági és az állami életben. A törvényhozás mind e kérdéseket eddig teljesen figyelem nélkül hagyta. Mulasztását tehát gyorsan pótolnia kell, hogy a gazdasági termelésünk egyensulya fel ne bomoljék s hogy a világversenyben megállhassunk.

N.

Közbirtokossági képviselet.

Szarvas, júl. 20. 1891.

A szarvasi regaleközbirtokosságnak tegnap tartott képviseleti gyűlésében sok tárgy került szőnyegre, melyek nagybárra házi intézkedésekre szorítkoztak.

Az 1853. évben épült cserépgyári kemence lebontásából kikerült ócska cserép (ezre 10 frttal), maltertől letisztított téglák (ezre szintén 10 frttal), úgy másféle téglák (ezre 6—8 frttal), a füstölő tefő faanyagával egyetemben eladatni határozott. Ezen egy kemenczéből igen használható téglák, 81 ezer mennyiséget meghaladó számban adható át a közönség szükségleteire.

A »Sas«-vendéglő nyári helyisége ki fog köveztetni, s a közönség nagyobb kényelmére átalakítani. Az udvaron levő bűzös trágyagödör, egészségi szempontból földdel fog behordatni, s az udvarban gyű-

zősködni. Mindegyiknek van tartalékban 5—6 kérdése: egyiknek a fogasról lelopták az ünneplő nadrágját, a másik hatszoros rablógyilkosságot olvasott a »Kis Ujság«-ban, a harmadikat kilökte a lakásadója — jogi tanácsokat kérnek. A szegény tanár aztán felel és magyaráz, meg magyaráz és felel, míg meg nem unja és a »hetek«-et ott nem hagyja a faképnél.

Az elsőpadista az egyetemen kívül sem szűnik meg elsőpadista lenni; úgy képelem, hogy reá nézve az egész világ nem egyőbb, mint egy nagy m. kir. tudományegyetem. Jaj annak, aki két elsőpadista társalgását kénytelen végig hallgatni: mit az egyik állít, azt a másik okvetlen tagadja. Kiegyenlítés nem lehet, hanem úgy válnak el, hogy: »holnap majd megkérdezzük a tanárt úrtól.«

Van egy jó ismerősöm, azaz, hogy csak volt, mert mióta elsőpadista, igen-igen lenéz, egész a sárga földig. Ennek az úri embernek az a mániája, hogy ő a őriai döntvényeket kritizálja, ki is mutatja napnál világosabban, milyen abszurd módon ítélkezik az a legfelsőbb törvényszék.

Nincs olyan tudományos, szépirodalmi társasági ülés, melyen az elsőpadisták

lemlött víz épített esatornán lesz levezetendő.

Az iparostanonczok vásár alatti munkakiállítására, a képviseleti nagy terem át lett engedve, s a tanonczoknak nagyobb szorgalomra való ösztönzésül, a kiállítási elnöknek kézbesítendő tíz frtyi díj a pénztárból kiutalványoztatott.

A »Sas«-vendéglő és a cserépgyári épületek a magyar általános biztosító társulatnál tűzkár ellen újabb hat évre biztosítva, még pedig 5600 frtra, tárgyalásilag kölcsönösen megállapított 44 frt 75 kr. helyett, csakis 17 frt 55 kr. évi díjsszeg fizetésével, minél fogva e czímen évenként 27 frt 20 kr. lett megtakarítva.

A szapannosi zúgba járó közönség elől a közlekedés a birtokostársulat által gátoltatott a Körös partjának vitás birtoklása által. Ezen akadály az elnök által elhárított, még pedig a közigazgatási hatóság erélyes fellépése segítségével, a mennyiben az elárkolt és sorompóval tilalmazott út végrehajtási uton szabaddá tétetett.

Ugyanilyen körösparti birtoklasi vitás kérdésben a macó-zúgi birtokos társulat is fellépett s átiratilag felhívta a képviseletet arra, hogy a partok teljes tulajdoni jogát a regale-közbirtokosság 20 nap alatt »partnövedék« czímen és jogán, határozatilag az ő tulajdonába átbocsássa. Ámde a képviselet e tárgyba addig nem bocsátkozhatik, míg a törvény alatt levő lényeges alap, t. i. a tulajdonjog kérdése — bírósággal véglegesen el nem döntetik, mindaddig tehát tulajdoni jogához következetesen ragaszkodik.

A pénztárt az elnök f. é. május hó 30-án, váratlanul megvizsgálván ott mindent rendben talált. Az eredmény következő: azon napig bevételül 9800 frt 98 kr., kiadásul 9354 frt 30 kr., készpénzül 446 frt 68 kr. találtatott. Azon felül takarékpénztári könyvecske szerint 7050 frt 24 kr. hasznosítottik.

képviselve ne volna, náluknál haladatosabb publikum nincs. Egyforma érdeklődéssel hallgatja, akár a zulukafferek és sioux-indiánok nemzetközi viszonyáról tartja fölvadását valamelyik akademikus, akár Mikszáth játszi beszélyekjét olvassák előtte. Egyformán lelkesedik és tapsol.

Az elsőpadista csak egyszer olvas hetenként lapot, vasárnapon, mikor nincs előadás és — sajtóságos — mégis nekik van a legkiforrottabb politikai nézeteik. A kiket én ösmertem, mind kormánypárti volt, mert — mint közösen megállapodtak — »éretlenség, elérhetetlen ideálok után szaladgálni.«

... Ebben az egész dologban pedig az a legérdekesebb, hogy amit én itt lerajzoltam, az nem egy torzkép, hanem valóságos valóság: az első padista így él és viselkedik. Aki nem hiszi, nézze meg és figyelje meg őket, majd meglátja.

Az igazság kedvéért már csak ide írom, hogy én is voltam elsőpadista — baleset-koromban hét napig. Azóta naponta kétszer imádkozom: Isten bocsássa meg a bűnömöt!

Budapest, 1891. június 28.

Egy jogász.

A folyó évi téglák és cserép előállításának mennyisége következő leendő: 50 ezer fedélcserép, 400 ezer téglák, 20 ezer nagy és kis padimentomi kockatégla. S mint-hogy ily mennyiségű készlet az egy épített kemenczéből ki nem kerülhet, a vállalkozónak megengedett egy tábori kemence felállítása.

A regale-közbirtokosság tulajdonát képező földek bérlete f. é. Sz. Mihály napkor lejárand, így azoknak jövőben 6 évre leendő bérbeadása elrendeltetett, még pedig az eddigi szerződéses feltételek mellett azon hozzáadással, hogy a bérlet utolsó évének augusztus havában a bérlő az ugarlást az új bérlőnek megengedni tartozzék, és különösen a Zsombék-tanya bérlője, trágyázás czéljából az összes takarmányt ott helyben elfogyasztani köteles legyen. A bérbeadási árverés ideje 3 egymásután következő vasárnapon a templomok előtt szokottan ki fog hirdettetni, s az árverés ideje augusztus hó első vasárnapjának délutánján, e szerint augusztus 2-án leendő. Szolgáljon ezen közlemény a netaláni vállalkozóknak előleges tudomásul.

A lakosság építkezési szükségleteinek tekintetbe vétele folytán az anyag-készlet f. évi július 1-ő napjától következőleg fog elárusíttatni: a kut-tégla 19 frt helyett 18 frton; a nagy járdatégla eddigi 22 frt helyett 20 frton; a fedélcserép 13 frton mint eddig; úgy a többi készletek is az előbbeni árban. Ezen árak ezer és ezer db. anyag után értendők.

Végre az új épített kemence, melyért az építő vállalkozó három évig szerződésileg jót állott, s kauczióképen két vagyonos kezesnek jótálló nyilatkozatát deponálta, — miután ezen 3 év e hónapban letelik, — a szerződési feltételekhez képest kinevezett bizottság által fog szakértőileg újból megvizsgáltatni, s annak utána a konstátált eredményhez képest a kezesek ezer frtról szóló jótálló nyilatkozatuk a pénztárból ki fog utalványoztatni.

MI UJSÁG?

— Haviár Dani, orsz. képviselőnk kedden, f. hó 7-én utazik szepesmegyei Sloss-fürdőbe, melynek gyógyerejét a múlt nyáron is sikerrel használta.

— Ismét érdekes műélvezetnek néz elébe városunk közönsége. Mint halljuk, Ney Dávid, a budapesti m. kir. opera kitűnő basszistája, — ki Strümpfler I. hegedűművész és Mayer I. zongoraművész társaságában közelebből indult országos hangverseny-körútra, Szarvas is felvette úti programjába. A kitűnő művész-társaság mintegy 25 vidéki városban rendez hangversenyt, s azon körülményből, hogy a huszonötnek Szarvas is közte van, azt következtethetjük, hogy városi intelligenciánk műpártolás tekintetében az országos czégek előtt nem áll utolsó helyen. E hír közlése által kellemes szolgálatot kívánunk tenni olvasóinknak, kik — hisszük, hogy sietnek felhasználni a műélvezetre kínálkozó ritka alkalmat, annyival is inkább, miután Ney Dávidot még a fővárosban sem lehet mindig hallani.

— A főgymn. állandó tornacsarnok ügyében újabb fordulat állott be. Az építés

tervezésére kiküldött bizottság Oláh Miklós tornatanár indítványára az eddigi terv mellőzésével a Körös-part egyik részén javasolja a tornacsarnok felállítását, hol nemcsak csapatgyakorlatok számára kínálkozik megfelelőbb szabad térség, de a csarnok berendezését igen előnyösen össze lehetne kötni nyáron az úszás, tél idején a korcsolyázás gyakorlásával. Ez irányban f. hó 2-án tartott a bizottság egy helyszíni szemlét.

— Szendy Árpád, zongoraművész, s a m. kir. zeneakadémia tanára, szülői látogatására Szarvasra érkezett. Körünkben fogja tölteni az egész nyári szünidőt, csupán július hó második felében utazik Nagy-Körösrre, hol közre fog működni a szerkesztők által rendezendő jótékonycéltű hangversenyen.

— A szarvasi takarékpénztárnál részint a munkahalmaz felszaporodása, részint a pénztárnok gyengélkedése folytán egy napdíjas állást rendszeresített az igazgatóság.

— Nyaraló szerkesztőség. A »Szarvas és Videke« szerkesztőségének több belfeljárja nyári üdülés céljából szabadságot kért és nyert. Béri Gyula és Béri Kelemen munkatársaink Tirolban üdülnek, Pety Gyula Gömörben élvezi a rokon kör melegét s a hegyvidék hús levegőjét; — Mephisto, irodalmi rovatunk vezetője s a szellemes színi kritikák írója, egészségének teljes helyreállítása végett Herkules-fürdőbe fog utazni, Szerkesztőnk Pestmegyében, Hontban és Erdélyben tölti szabadságidejét. Nehogy azonban azt higgye az olvasóközönség, hogy lapunk most már ellátás nélkül árván marad. Szünidő alatt a szerkesztés gondjain itthon maradt kipróbált erők osztakoznak. K. M. János, Mocs-kónyi József, Oláh Miklós munkatársainkból álló szerkesztőbizottság a vidékről beszölitott erők támogatása mellett fog gondoskodni arról, hogy a lap összeállításában semmi fennakadás ne legyen. A kiadói hivatalt érdeklő ügyek (reklamációk, hirdetések) főbizományosunk: a Nyácsik S. Utódczég és a Sápsszky-féle nyomda útján nyernek elintéztést.

— Mezőtúri hírek. A mezőtúri ev. ref. egyház presbyteriuma elhatározta, hogy gymnasiunánál a VII. osztályt már a jövő tanévben fel fogja állítani — Ádám Sándor, ügyvédet a mezőtúri kerületben egyhangúlag választották orsz. képviselővé. A fiatal új képviselő a függetlenségi pártnak Ugrom Gábor elnöklete alatt szervezkedett arnyalatahoz csatlakozik. — A néh. Szügyi Dániel elhalálozása folytán megüresedett organista-kántori állás jövő hó 9-én fog választás útján betölteni.

— Kántorválasztás. A helybeli ág ev. egyház organista-kántorává, néh. Chován Zsigmond utódjául mult vasárnap az istertisztelet után megejtett választáson Dankó Samu tanító választatott meg. Nincs okunk gratulálni a megválasztottnak, mert ellenjelöltjeinek bármelyike is akár szakképzettség, akár szolgálati idő dolgában hasonlíthatatlanul nagyobb kvalifikációval bír nálánál, kit szinte alig érthető véletlen juttatott a meg nem érdemelt állásra.

— Az iparos ifjuság mult hóban tartott juniálisán következő felülfizetések folytak be: Beküldés útján: gróf Bolz Péterné 5 frt, özv. Kvacsa Jánosné 5 frt,

Mikolay Mihály 2 frt, Sápsszky János 2 frt, id. Mikolay János 1 frt, Borza András (M. Túr) 1 frt, Réthy Sándor 1 frt, Biró Imre 1 frt, Köbl József 1 frt, Popják György 1 frt. Felülfizet és útján: özv. Pap Lajosné (Szentés) 3 frt 50 kr., Kucsek János 1 frt 50 kr., Trunner Gottfried 1 frt 50 kr., Angyán Antal 1 frt, ifj. Roszjarovitz János 60 kr., Babecz Ferencz 50 kr., Léway Imre 50 kr., Blasko István 50 kr., Komlovsky Lajos 50 kr., Dösel István 50 kr., Ujfaluczky György 50 kr., Pétróczy Károly 50 kr., Benderi József 50 kr., Mikolay Pál 50 kr., Oszterland József 50 kr., Weber Ignác 50 kr., Bereg Soma 50 kr., Povázsay L. 50 kr., Komár János 50 kr., Szarka Gyula 50 kr., Sloszjár János 50 kr., özv. Gablovitsné 50 kr., Majercsik Sámuel 50 kr., Petrás György 50 kr., Csasztyan Mihály 50 kr., Roszjarovitz János 50 kr., Szüle Kálmán 50 kr., Bauerfeind Béla, Kecseg Géza, dr. Lupkovits János, Varga Sándor, Kis József, Golján Soma, Dancs Béla, Fedor Károly, Osztruluszky János, Povázsai Pál, Maginyec Juczika, Palkovits István, Palkovits Mihály, Weber József, Misik János, Wenczel Józsefné, Kolpaszky Istvánné, Sárkány Ferencz, Sutyinszky János, Galik Vilma, Pálkás Mihály, Liska Pál, Kenyeres György, Besenczky Kálmán, Tájber Gusztáv, Kresmarik Endre, Matur András, Gerhát István, Bárány Béla, Mázor Elemér, Klein Ede (Szt.-András), Szecsi Mihály (Szt.-András), Karsai László (Szt.-András), Paulista Ferenczné, Medvegy György, András János, Sulmajster Gábor, Kon Lajos 40—40 krt, Serfer Mihály, Molitorisz Lajos, Gyebnár István, Walent Pál, özv. Kis Györgyné 30—30 krt, Polák Béla, Szrnka Györgyné, Kalmár Juliska, Farkas Béla, Bozóky Vilmos, Zvara Mihály, Battján Jánosné, Suráf Sándor Kis Sámuel, Lukácsik Imre, Lavitzky Ferencz 20—20 krt. Fogadják a t. beküldők és felülfizetők a rendező-bizottság leghálásabb köszönetét.

— Dr. Haviár Gyula, munkatársunk, tartalékos honvédfőhadnagy, 5 heti gyakorlatáról a napokban térvén haza, az ügykezeső felek tudomására hozzuk, hogy irodai ügyeit átvette és végzi.

— Hymen. Barcs Emil, eperjesi gyógyszerész, tegnapelőtt, július hó 3-án tartotta esküvőjét néh. Barcs Lajos fővárosi ékszerész özvegyével Budapesten.

— Hid-ügy. A szarvasi regale-közbirtokosság tulajdonát képező körösi hidra nézve a vármegye bizottsága azt határozta, hogy azt a hidpénzfizetési kötelezettség megszüntetésével a vámházzal együtt átveszi.

— A kákapusztai ménés, miután benne 14 napi zárlat alatt semmiféle betegség elő nem fordult, a zárlat alól feloldatott.

— Jégeső. A péntek esti jég, mely — mint nekünk sürgönyzik — különösen az orosházi határban okozott jelentékenyebb pusztítást, nem minden kár nélkül vonult el határunk felett sem. Vészes nyomai különösen a halásztelki földeken észlelhetők.

— Fürdő az élő Körösön. Egy élelmes vállalkozó — bir szerint — fürdőt szándékozik felállítani az élő Körösön, hová társas kocsis szállítaná a közönséget. Életrevaló eszme a mostani saharai forrásokban, kivált ha az a társas-kocsi jó hívős alag-

áton fog közlekedni; különben aligha akad pasasér.

— Szegény legények állítottak be a minap éjjel egy szarvasi nagybérlelőhöz, s az ablakon keresztül társalgást kezdvén, azon szerény kívánságnak adtak kifejezést, adna nekik a gazda 3 drb ropogós ezrest. A szemtelen követelésre természetesen revolver-lövés lett a válasz, mire a közelben portyázó csendőrség megjelent, a jó madarak pedig megugrottak azon fenyegetődzés mellett, hogy amint a gabona asztagban lesz, újból teszik tiszteletüket.

— A Ney Dávid-féle művészársaság még a hét folytán fog nálunk hangversenyt rendezni, melyre nézve részletesebben falragaszok útján fog a közönség tájékoztatni.

— Berényi ortográfia. A tavaszon házbeomlás által szerencsétlenül járt Dobozy János m.-berényi lakos, midőn a munkadíj és költség felett előirányzatot kívánt a vállalkozóktól, többek között a következő költségelőirányzatot kapta: (az eredetiről betűszerint lemásolva. Eredetiben is megtekinthető.)

Számla.

Az Degindedes Dobóziur Házánál Wán 8 el fál es 1 gimin felrágni es az sőhád gireberaln es az gimin Lebondás Minden Mugával el Ládva az Dábázdásöngivel es fed eldágáridásan givil Minden Mugávád Dizán el Ládva

Az mugadi 30 forind

Heneberger Ádám gimivesmesder

— A futás nem szép, de hasznos. M.-Berényben Schitt Ádám és testvére, Márton, a feletti felháborodásukban, hogy valami illetéki hátralékért a községi adóvégrehajtó távollétökben foglalni merészelt, a mitsem sejtő végrehajtót, községi esküdtet, sőt a kocsin ülő községi rendőrt, a koczogó lovakat feltartóztatva, nyílt utcán megtámadták, veszélyesen fenyegették, s ha a kocsis a lovak közzé nem csap s a merénylők a lovak által el nem üttetnek, bizony még meg is rakják a tisztelt kompániát. A különben is rémes hirben álló testvérek (Ádám 5 évig volt emberölés miatt a börtön lakója), midőn a rendőrség által a község házához felkísértettek, ott is olyan ellenszegülést fejtettek ki, hogy az egész rendőrséget mozgósítani kellett, míg ártalmatlanná voltak tehelők. Az ügy a felsőbiróság előtt fog befejezést nyerni.

— Ott hagyta mint sz. Pál az oláho-kat. A Szarvasra visszakért Sándor cigány a berényieket furcsa körölmények között hagyta ott zenekarával együtt: ugyanis felszedvén egy tekintélyes összeget a kötelezett nyári térzenék adása czimén, se szölt, se beszélt, összeszedte a truppot és kereket oldott, természetesen a felvett pénzt is magával hozván.

— Kettős halálozás. B.-Szent-Andráson egy 12 éves fiu a tanyaföldön levő kútgödörben fürödvén, a gödörben levő vízben fuldokolni kezdett. Észrevette ezt a kút szélén levő 7 éves fiu, ijedten viszi a hirt a szobában bent levő öregapának. Az öreg apa azonnal sietett az unoka megmentésére, de már későn, s mentésközben az öreg is ott lelte halálát.

— A nyaralás, fürdőzés, utazás és kirándulás igen lényeges kellékei az állandó

jó egészség és lankadatlan munkaerő fenntartásának. De hogy a kívánt célt valóban elérhessük, okvetlenül szükséges, hogy mindenki; mielőtt nyaralásra falura vagy fürdőhelyre, nyári utazásra avagy kirándulásra indul, kellőképen lássa el magát mindama szükségleti cikkekkkel, melyek míg egyrészt megvédik egészségét az időváltozásai ellen, másrészt a kellő kényelmet, gondtalanságot s kellemes szórakozást biztosítják számára és azt eredményezik, hogy test és lélek valóban felüdül s új erőt, új kedvet nyer a munka folytatására. A nyaralási-fürdőzési saison alkalmából, az elmondottak alapján, fővárosi levelezőnk felhívja a figyelmet Kertész Tódor fővárosi ismert díszmű-áru-kereskedő üzletére (Dorottya-utca 1 sz.) hol az idevágó nyaraló, fürdőző, vadászati stb. cikkeknek legnagyobb és leggazdagabb raktára található. A czég terjedelmes árjegyzékéből — mely ezekre menő különféle cikkek tartalmaz — a jutányos árak demonstrálásul sorolunk fel egynehányat: pl. indiai hintaágy fák közé vagy szobában 4.50—20 frtig, laposra összehajtható szék gyalogsétára (sétabot is) 2 frt 70 kr., japáni napernyők 80 krtól, kerti legyezők 10 krtól felfelé, szódavizkészítógép 7—15 frt, fagyalt készítő (önműködő) 5—9 frt, kávéfőzőgép 4.80—10 frt, paradicsom és gyümölcsprés 60 krtól 1.20 forintig, lignum sanctum kuglizó-golyók 1.15—2.85 forintig, kuglibábok 2 frt 50 kr., Flobert-puskák 7—20 frt, egészen új vacuum-pisztolyok a czéllövés begyakorlására felnőttek és gyermekek számára 1 frt 50 kr., teljes torna-készlet 5 frt 50 kr., tornaczipő 2 frt 50 kr., gyermekhinta 3—10 frt, két vívőkészlet 23 frt 50 kr., gummilabdák 15 krajczártól, croquetjáték 9—20 forint, Lacon-Tennio 42—100 forint, karikajáték 12 pár 1 frt 60 kr., velocipéd fiuknak 8—15 forint, papírléghajók 50 krajczártól, színes lampionok 15—60 krajczárig s az új nyári játékok: Coermont szállóernyő 50 krajczár. A vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek s meg nem felelő tárgyat a czég készséggel kicserél.

Selyem-Grenadineket, feketét és színeset (minden világos színben is) 95 kr.-tól 9 frt 25 kr.-ig méterenként (18 féle minőségben) küld öltözék- vagy darab-számba, portó- és vámmmentesen **Henneberg G.** gyári raktára (cs és kir. udvari szállító) **Zürichben**. Minták forduló postával küldetnek. Levelekre 10 krajczáros levélbélyeg ragasztható.

Irodalom.

A „Mezőgazdasági Szemle“ f. évi VII. (júliusi) füzeté a következő tartalommal jelent meg: Eredeti közlemények: Némely szó a gazdasági könyvvitelről. Báró Jeszenszky J. — A ricinus termesztése. Szilassy Z. — Három erdélyi juhsajt. Dr. Szentkirályi Á. — Gabonatermesztési kísérletek Cserhádi S. és Szilassy Z. — Az édesen erjesztett takarmány kazalozása. Sierbán J. — Mezőgazdasági levelek. II. Lakuer L. Apró közlemények. Könyvismertetés. Levélszekrény.

A „Mezőgazdasági Szemle“ jelen számának közleményei is kiterjeszkednek a gazdasági üzlet minden fontosabb ágára. Eredeti közleményei a gazdasági üzlet kö-

rében felmerülő újabb kérdéseket a tett tapasztalatok alapján bőven ismertetik, míg apróbb közleményeiben az egyes külföldi adatokat kivonatossan közli tájékozást nyújtandó a gazdasági mozgalmakról és haladásról.

A „Mezőgazdasági Szemle“ nem ismeretlen a magyar gazdaközönség előtt, mert máris a legelterjedtebb gazdasági szaklapok közé tartozik, mit helyes irányu, jól megválogatott közleményei és diszes kiállításánál fogva méltán meg is érdemel. Ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

Előfizethetni a kiadóhivatalnál M.-Óvárott egész évre 5 frttal, félévre 2 frt 50 krral.

CSARNOK.

A nők nevelése az ó-korban és most.

— Irta: **MOOSKÖNYI JÓSEF**, *) —

A nők nevelése minden időben szoros kapcsolatban állott azon becsüléssel, melyben a nőt a férfi részesíté.

Ezen becsülésnek pedig alapját a műveltség képezi. Minél miveltebb valamely nép és kor, sőt valamely osztály is, annál magasabb véleménynyel van a nő hivatásáról vagyis azon szerepköréről, melyet annak a családban és társadalomban betöltenie kell.

Elég ennek behizonyítására egy-egy mai korbéli író nézetét szembeállítani egy-egy Krisztus előtt élt bölcsészével! Milyen különbség a kettő között!

Mennyire más színben áll előttünk a mai nő, kiről egyik írónk, dr. Gyulai Béla, így nyilatkozik: »Az általános műveltség magaslatára kell a nőt emelnünk, hogy a saját hivatása és működése körén kívül ismerje az ember kultur-feladatát, vívmányait és érteni tudja kora törekvéseit«, s mennyire másban az ókor nője, kinek elhanyagolt műveltsége annak a kérdésnek a felvetésére indítja a görögök egyik legjelesebb bölcsészét, Plátót, vajjon nem kell-e a nőket az oktan állatokhoz sorolni.

De a legvilágosabb bizonyítéka állításomnak az ókori nő nevelése szemben a mai kor nőjével.

Az ókor népei általában nem sokra becsülték a nőt; azt úgy szellemileg, mint erkölcsileg alacsonyabb fokon állónak tekintették. A női szervezet látszólagos gyöngeségből értelmi s erkölcsi éretlenséget és tökéletlenséget magyaráztak ki, vagyis azt mondták, hogy a nő gyöngé testi- és gyöngé lelki erőit illetőleg, gyöngé szerelmében, erényében és tudásában, sőt gyöngé rokonszenvének tárgyaiban is. Szóval az ó nevelőgyöngeség vagy teljesebben »természeti gyöngeségből gyöngé ember.« Ez a nézet alárendelt szerepet teremtett a nőnek a családban és társadalomban, rabszolgává tette őt férjével szemben, mint aki önálló munkakörre képtelen, s kit miként a gyermeket, őrizni, vezetni kell, mert folyton kiskorú.

Hogy ilyen felfogás mellett a nők nevelése is háttérbe szorult a férfiaké mellett,

*) Munkatársunknak beható tanulmánya van a női értekezésről, — melyet a polg. leányiskola idején értesítője után közlünk, — különösen ajánljuk az olvasóközönség figyelmébe. Szerk.

s a legszükségesebb házi teendők elsajátításán kívül alig terjedt többre, ezt óhajtom első sorban az értekezés csekély keretéhez képest röviden elmondani.

Lássuk az egyes nemzeteket.

A *chinaiaknál* a leány nevelése az anya feladata, ki első sorban a testre, illetőleg a lábra fordítja figyelmét, melynek minél kisebbnek kell lennie. A nagy láb ugyanis a legnagyobb szégyen, úgy, hogy a nagylábú testvér szolgájává lesz a többinek, sőt ha túlságos nagy a lába, még az örökségből is kizárják.

A szellemi nevelés főcélja: föltétlenül engedelmessé tenni a szülők és férj akaratának, s elsajátítani a házvezetést.

Ugyan mi mássá fejlődhetett e nevelés mellett a nő, mint kiskorú gyermekké, kinek saját véleménye, saját akarata nincs, ki felett a férj, miként rabszolgája felett korlátlan úr, szóval kinek neve: »szánandó teremtmény.«

Ezen nevelés által kifejlődik benne az alázkodó meghunyászkodás, de semmi oly vonás, mely által képes volna a férfi rokonszenvét megnyerni.

A nő tehát gyarlónak nevelődik, mert a férfi előtt nincs értéke, s a férfi nem becsüli őt, mert gyarlónak látja magához képest. Így törpül a nő becse parányivá, így vesz el minden méltósága.

Már a *hinduknál* kedvezőbb a nő viszonya a férjhez, de előnyösebb a nevelése is.

A hindu nő nem közönséges rabszolgája férjének, hanem életben-halálban hí társa, kiről csodás tisztelettel zeng a költő, s ki kegyencze magoknak az isteneknek is.

A hindu lányka nevelése nem szorítkozik kizárólag az anyai vezetésre, hanem léteznek számára nyilvános iskolák, hol költőileg alkotott erkölcsi mondatokból megtanulja a jót szeretni, a gonoszt gyűlölni. A dalköltészetben eléje tárulnak a családi élet bájos jelenetei, melyeknek középpontja a gyöngéden tisztelt nő, ki a férfi ábrándjainak képe. A szellemi nevelésnek ez a módja kifejleszti a nőben a vonzalmat a költészet iránt, s megteremti benne a szolgai hunyászkodás helyett az önértéket.

A testi nevelés is más, mint a chinai nőnél. A hajadonok nyilvános küzdtereken versenyt futásban és birkózásban gyakorolják magukat, s a győztes jutalma a férfi elismerése s hódolata jeléül felajánlott keze.

A *persáknál* a férfi becsülésének tárgya az erkölcsös, engedelmes nő. a gyermekek anyja, kit oly tisztelet környez a családban, hogy engedelme nélkül a gyermeknek leülni sem szabad. Annál nagyobb megvetés sújtja azonban az engedetlen, a ledér nőt, kit férje elcsaphat, sőt meg is ölhet.

A férfi és nő eme viszonyából folyólag a nevelés főcélja: *erkölcsös nőt nevelni*, s a nevelés csakugyan annyira e pontban összpontosul, hogy mellé minden czélt nagyon mellékesnek tekintenek. Innen van, hogy a szegényebb osztállynál a nőnevelés egészen el van hanyagolva, s csak az előkelőbbek tartanak külön zené-, tánc- és ének-mestereket.

Minthogy e nevelés a család körében történik és az anya feladata, kit leánya

érjhezmenetelig annak botlásaiért a felelősség terheli, úgy hogy azoknak fele neki tudódik be; a lányok nyilvános nevelésben nem részesülnek.

Az egyiptomiaknál sajátágosan visszás volt az állapot a férfi és nő viszonyában. Szinte megvalósult az, amivel mai nap a nők emancipációja felett gúnyolódnak, hogy t. i. a férfi főz, mos, ringat otthon, a nő pedig képviseli a család ügyeit a házon kívül. Az egyiptomiaknál ugyanis csakugyan a nő vezette a gazdaságot, kötötte az üzleteket, a férfi pedig szövessel, fonással töltötte napjait.

Nagyon esalódnék azonban, a ki ebből a nő fölényére következtetne, mert ez nem a nő uralmát, hanem teljesen alárendelt szerepét jelentette: a nő végezte a férfi dolgait, mert a férfi úgy parancsolta, mert a férfinak úgy volt kényelmesebb. A nő tette azt, amire a férfi kényszerítette, s jutalma volt a durva bánásmód, melyet ő mégis teljes megnyugvással viselt, mert hiszen megszokta ő már, hogy az élet a szenvedések iskolája, s mennél több jutott valakinek a szenvedésből, annál edesebb lesz az örökös pihenés. S e tekintetben nem igen volt különbség előkelőbb és szegények közt, mert egyikben sem hecsülték meg sem a hitvest, sem az anyát.

De ilyen aztán a nő nevelése is! Nincs gond sem testi, sem szellemi fejlődésére; gyakorlatból elsajátítja a háztartást, a gazdaság és üzlet vezetését s boldog, ha ezeket megtanulva megnyerheti ura, parancsolója tetszését. Hogy kedves élettársá, mivelte nővé, jó anyává fejlődjék, az előttük ismeretlen fogalom.

Hogy a görög nő szerepét megismerhessük, vizsgáljuk azt az őskorban, s a két leghatalmasabb államnál, a spártainál és athéneinél.

Az őskorban a nőt a férfi nem annyira értékeért, mint szépségeért és ügyességeért becsüli. Ha tehát a nő férje előtt kedves akar lenni, gondolja testi szépségét s megtanulja a háznál mindazt, amivel férjének életét kényelmessé teheti; a férfit tiszteli, mint nálánál erősebbet s engedelmesen oltalma alá adja magát, de Helénának, a trójai vesztély okozójának tanúsága szerint hitvesi hűségben nem igen tündökölt.

A nő még fiával szemben is engedelmes, mert a szülés, a rendelkezés a férfi joga, kitől nem kívánhat gyöngédséget. — Penelope, a mindnyájunk előtt ismeretes Odysseus felesége, szó nélkül távozik, mielőtt fia, Telemachos, elég nyersen termébe üldi őt, hogy ott rabszolgái közl a guzalyt kezelje, mert hiszen a nő munkaköre csupán a háztartásra szorítkozik. Itt intézkedik ő, hogy rabszolgái szorgalmasan űzzék a szövést és fonást, s hogy a férfi kényelme mindenben meglegyen.

A nő helyzete tehát alárendelt, munkaköre szűk, s viszonya a férjéhez rideg, minthogy ez őt csak addig becsüli, míg szépsége elbájolja, míg ügyes a ház vezetésében, s míg életét nyugalmassá teszi.

S ezzel kapcsolatos a nő nevelése is. Az anya minden törekvése oda irányul, hogy leánya háziasszony legyen, szépen énekeljen s külső megjelenésével a férfitra kellemesen hasson; megtanítja tehát szőnni, fonni, mosni, tüzet rakni, főzni és csinosan öltöz-

ködni. Ez utóbbira különösen nagy gondot fordítottak; ruházatukat Homéros így írja le: »Hosszú és mesterségesen rendezett öltönyt viseltek a nők arany csattokkal felhúzó, arany és gyöngykarperczeket, nyaklánczokat és háromszoros fülbevalókat.« Homéros szerint sokat bibelődtek az arcz festésével is.

Szóval nevelésük csupán külsőségekre, a szépségre és ügyességre irányul minden mélyebb erkölcsi alap nélkül.

A spártaiaknál férfit és nőt egy cél vezet egész életén át: *erőteljes nemzedéket nevelni az állam számára.* Spártában ugyanis a fiú azért van, hogy belőle edzett, vitéz harczos, a leány pedig, hogy erőteljes anyává váljék. A férfi, feleség és gyermek az államé, vagyis az államért születik, az államért él és hal meg. Ép azért az állam neveli őket a maga céljaira és pedig hadviselő céljaira, mert mint Aristoteles mondja: »Az egész spártai nevelő törvényhozás csupán a háborúra szorítkozik.«

A leány nevelése csak hét éves koráig van az anya kezében, azon túl az állam veszi át, mely ép úgy, mint az anya, a test erőteljes fejlődésére ügyel és pedig vaszigorral. — Ezen hét év alatt az anya nem oltja gyermeke szívében az anya, hanem a haza szeretetét, nem tanítja a szülők, hanem az előjárók iránt való tiszteletre és engedelmességre. Az állam nyilvános testgyakorló helyekre viszi a lányt, hol testét izmosítja, s hol férfiakkal fut versenyt és mérközik erőben.

A szellemi nevelés kizárólag az értelem fejlesztését tűzte ki feladatul, hogy képes legyen a nő az élet bármely helyzetét gyorsan, biztosan áttekinteni s magát abban ügyesen feltalálni. Költészet, tudomány, zene mellőzve voltak, s így a spártai nő kedélyvilága sivar maradt, mint egy hatalmas, de zordon pusztaság.

A nevelés végeredménye tehát a test és értelem fejlettsége; de ezzel szemben teljesen el van hanyagolva a kedély művelése, úgy, hogy a spártai anya erős, bátor, dalia, de rideg és érzéketlen.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

B. Gy. Tartsa meg az Isten ezt a jó mesélő kedvüket! Az ilyen gyakori aszódó támadásokkal szerkesztő és publikum egyaránt szívesen veszik. Az érdekes titrili úton is legyen szabad figyelmébe ajánlani ezt a mi u. n. »kedvencz újságunkat!«

Vasuti menetrend.

Érvényes 1891. június 1-től kezdve.

	5901.* sz.	5911. v.	5913. v.
Szarvas	indul: 9:34 d. e.	10:50 d. e.	1:46 d. u.
Mező-Túr	érk: 10:20	11:10	2:32
	5902.* sz.	5912. v.	5914. v.
Mező-Túr	indul: 5:10 d. u.	12:36 d. u.	3:20 d. u.
Szarvas	érk: 5:56	1:22	4:06

*) Egyelőre nem közlekedik.

	401. gy.	403. sz.	405. sz.	421. v.
Arad	ind: 8:24 d. e.	11:18 d. e.	9:05 este	—
Csaba	érk: 9:24	12:50	10:50	—
	ind: 9:29	1:15 d. u.	11:05 éj.	—
Mező-Túr	érk: 10:33	2:42	12:40	—
	ind: 10:34	2:50	12:53	7:09 reg.
Szolnok	érk: 11:10	3:56	2:06	9:05 d. e.
	ind: 11:27	4:15	2:21	—

Budapest	érk: 1:25	7:20 est.	5:50 reg.	—
	402. gy.	404. sz.	406. sz.	422. v.
Budapest	ind: 1:50 d. u.	8:15 d. e.	9:50 este	—
Szolnok	érk: 3:48	11:04	12:53 éj.	—
	ind: 3:57	11:14	1:05	5:40 d. u.
Mező-Túr	érk: 4:42	12:17 d. u.	2:06	7:46 est.
	ind: 4:43	12:24	2:09	—
Csaba	érk: 5:46	1:48	3:33	—
	ind: 5:52	2:13	3:53	—
Arad	érk: 6:52 este	3:45	5:24 reg.	—

Feladv. szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

VARGA JÓZSEF.

Bizonylat.

Az »Első magyar gazdasági gépgyár részvénytársaság« tek. igazgatóságának
B u d a p e s t e n,
külső váci-út 7.

Tisztelt igazgatóság!

Igen szívesen nyilatkozom az Önöknel vásárolt 6 lőerejű gépekről, mivel azokkal minden tekintetben

meg vagyok elégedve.

Tisztán dolgoznak, sokat végeznek és a gőzgép rendkívül kevés fűtőanyagot fogyaszt, a mellett járása lehetőleg legpontosabb.

Elismerem, hogy a szegesrendszerű eséplőgép jóval túlhaladja a verőléczes gépet.

Lajos-Mizse (Pestm.), 1890. december 16-án.

Tiszteletük

Kiss Juhász István s. k.

289. szám.

1891. végh.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a szarvasi kir. járáshíroságnak 1890. évi 3624. számú végzésével dr. Reizsmann Adolf ügyvéd által képviselt Kis János, mint kiskorú Sinka Ignác magángyámja felperes részére Szalai Vincze alperes ellen 240 frt követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 370 frtra becsült ingóságokra, a szarvasi kir. járáshíroság 1903. számú végzéssel elrendeltelvé, annak s az összes felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, Szentandrásan a község házában leendő megtartására határidőül 1891. évi július hó 7-ik napján délután 3 órája tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt lovak, szarvasmarhák és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhívának mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólírt kiküldöttél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetésének a híroság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Szarvason 1891-ik évi június hó 21-ik napján.

Terray László,

kir. bírósági végrehajtó

Benedict Schroll Fiai Chiffon és Pamut-vásznak FŐRAKTÁRA.

Csipke-függönyök gyárilag tisztítását portmentesen eszközölöm.

Besenczky Kálmán

Szarvason, a főpiacztéren

ajánja dusan berendezett

divat-, vászon-, béliés-, kézmű- és
rövidáru-raktárát

Nagy választék:

Rümburgi, Irhoni, Creász és Fonalvásznakban
mindennemű női- és férfi-fehéreneműek.
Ingek, Gallérok, Kézeltők és nyakkendők.
Cérna-kanavász, Serge, Zephír és Oxfordok.
Fehér és színes ebédlő- és kávé asztal-készletek.
Frotír és vászon Törölközők.
Paplanok, paplanlepedők, Flanel-takarók,
Szalmazsák, Matraczok.
Tapestry, Hollandy és Manila futó soffa és ágy-
Szőnyegek, Pokróczok.
Ágy- és Asztallakarakók, Jutte- és Bouret-szővetek.
Tunisz, selyem és Csipke függönyök.
Fa- és zsinor-függönytartók.
Legújabb divatú selyem női- és férfi napernyők
és esernyők.

Valódi Cozmanosi, jó mosó Creton Toil és Satinok.
Francia batisztok és Zephirek.
Minden színű selyem surak, dísz-selymek
bársonyok, arany, ezüst és sínordiszek.
Fekete ternok, divatos fekete és színes női ruha-
szövetek.
Selyem, szövet, mosó, harasz és gyapju-kendők.
Férfi ruhára, mosó szőr és gyapjuszővények
Női- és férfi harisnyák, válfűzők (Mieder) legyezők.
selyem és bőr, csattos és tambolirozott kesztyűk.
Valódi brüsseli Volensien Spanyol Giptúr és
sweiczi himzések.
Férfi-, női- és gyermek valódi Dr. Jäger alsóruhák.
Irhoni vászon és színes szélű zsebkendők,
mindennemű selyem és bársonyszallagok.

a Dolfus Mieg és Társa, valódi francia D. M. C.

himző, kötő és horgoló pamutjainak nagy raktára.

Előrajzolt kézimunkák és hozzá való anyagok, és gummi-lepedők.

Minden szabó-kellékek legjutányosabb árban.

Kiházasítási- és Csecsemő kelengyék összeállítását a legapróbb részletekig pontosan eszközölöm.

Bátor vagyok ez alkalommal a nagyérdemű közönség szíves figyelmét felhívni, hogy a *Magster Gusztáv* üzlete átvételéből

még raktáron levő áruimat tetemesen leszállítottam.

Menyasszonyi kelengyék, női és férfi-fehéreneműek és felső ruhák elkészítését az eddigi tapasztalataim alapján, saját szigorú ellenőrzésem alatt mindenkor a legjobb minőségű anyagból készítettem és úgy kivitt, valamint a

legsolidabb határozott árak mellett

oda fogok törekedni, hogy szoliditásom által a nagyérdemű közönség teljes bizalmát kiérdemeljem és azt czégem jóhírnevének fenntartására biztosíthassam.

Nem mulaszthatom el megemlíteni, hogy az üzletemben elő nem forduló cikkek vagy min-
tárak beszerzését bármikor készséggel eszközölni fogom.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Besenczky Kálmán.

20—4

Gyászruhák elkészítését haláleset alkalmával 24 óra alatt elvállalom.

1 pár férfi vagy női 2 gombos Glacé-kesztyű 80 kr.

Felhívás előfizetésre

a július—decemberi félévre.

A »MAGYAR HIRLAP« első számának megjelenése óta, több mint három hónap múlt el.

Hálával üsmerjük el, hogy az ország olvasóközönsége lapunkat már megindulásakor a magyar hírlapirodalom történetében párhuzam bízalommal halmozta el.

Fokozott szellemi és anyagi erőfeszítéssel igyekeztünk hálánknak kifejezést adni, és ez irányu törekvésünk jövőben sem fog lankadni.

Politikai irányunk alapjait már első felhívásunkban kifejtettük.

Ettől, valamint eddig nem tágitottunk, úgy jövőben sem fogunk eltérni. Nem személyeknek, hanem elveknek fogadtunk hűséget és ezért tekintet nélkül a személyek iránt táplált rokonszenv vagy ellenszenvre az elvek s nem az egyének szolgálataiban állunk. A kormány és egyes tagjai, valamint a közügyek élén álló férfiak nézetei és tényei fölött véleményünknek igyekeztünk minden melléktételektől függetlenül kifejezést adni eddig, ezt fogjuk tenni jövőben is.

A politikai pártok működését teljes tárgyilagossággal reprodukáljuk, e működés fölött való véleményünket nyíltan, világosan kifejezzük, ettől, valamint meggyőződésünk kifejezésétől sem kellemetlenségek, sem fenyegetések által elrettentetni magunkat nem engedjük.

Támogatjuk a nézetünk szerint helyes törekvést bármely oldalról és bárkitől jöjjön, megtámadjuk és elítéljük a helytelen, a pártokra és személyekre való tekintet nélkül.

A szabadelvű irányzat szóban és tettben, a mi lapunkban visszhangra talál, ennek az irányzatnak a meghamisítása a retrograd és reakzionárius törekvés az, a mivel, míg orrunk bírja, szembeszállunk és küzdeni fogunk.

A 67-diki kiegyezés alapján állunk és maradunk, államunk fejlődését tradícióink, nemzeti szokásaink figyelembe vétele mellett a szabadelvű reformok útján akarjuk előmozdítani.

Ez elvekért küzdvén, a »MAGYAR HIRLAP« rövid fennállása alatt oly számban gyűjtötte maga köré a jó barátokat és híveket, mint még soha ily rövid idő alatt újság, mely a magyar állam határai közt megjelent.

A »MAGYAR HIRLAP«, a mint eddig is volt, a jövőben is az eddigiehez hasonlóan gazdag tartalmu napilap lesz.

Tárczarovatunk csupán egyetlen elvnek hódol: hogy okos, érdekes, modern cikkeket szerezzon mindenünnen, bár ha fáradság vagy utánjárás árán juthatna csak az ilyen művek birtokába. Nem csupán az elismert nevek kultuszát űzi, hanem a névtelen, akár kezdő írók munkáit is közvetíti a közönséggel, ha azok egy vagy más tekintetben figyelemreméltó vonásokkal dicsekedhetnek. Ugy a novellisztikus tárczákat, mint az ugynevezett kontempláló, elmélkedő cikkeket egyaránt szívesen kiadja, ha elmések, érdekesek, elevenek s nem ellenkeznek azzal a diszkreczióval, melyet egy család számára készült újságnak soha sem szabad szem elől tévesztenie.

Apró cikkeiben a »MAGYAR HIRLAP« könnyed, fürge tollal dolgozza fel mindamaz aktuális eszméket, melyek az idő szerint az ország és világ különböző elméit foglalkoztatják.

Ujdonsági rovata minden magyarországi hírlap közt a legdúsabb s nincs egyetlen olyan száma, mely egész halmozatát ne közölné a legfrissebb, legeredetibb híreknek, melyeknek egy részét csupán a »MAGYAR HIRLAP«-ból tudhatja azon a napon a község. Bár minden nevezetesebb városban, sőt minden népesebb közönségben van külön levelezőnk, ujdonság-pályázatunk révén naponként tömegesen érkeznek hozzánk önkéntes levelezőink tudósításai.

Apró rovatainkat, minők a *színház*, a *törvénytér*, a *főváros* mind szakavatott, régi, tapasztalt újságírók szerkesztik, kik gyorsan és részletesen ismertetik meg lapunkban mindazt, a mi a közönséget érdekelheti.

Szerkesztői üzenetek czimű rovatunk kedveltségét főnyesen bizonyítja ama szám nélkül való levelek, melyek szerkesztőségünk asztalain naponként összegyűlekeznek. Olvasóinak a »MAGYAR HIRLAP« minden lehető alkalommal

szívesen áll e rovatban rendelkezésére; a beküldött munkákat lelkiismeretesen megbírálja, vitás vagy nehezebben eldönthető kérdésekben tanácsot ad, s egyes társadalmi problémákat élénken, sokszor humorral beszél meg. Ezek a szerkesztői üzenetek képezik ama láthatatlan kapesot, mely a »MAGYAR HIRLAP«-ot az olvasó közönséggel összeköti.

A »Magyar Hírlap« következő pályázatokat tűzte ki, melyekkel a széplitteratura némely ágán tehetségéhez képest lendíteni akar. Így novellára

100 darab aranyat,

tárczacikkre

40 darab aranyat,

és egy eredeti ujdonságra

10 darab aranyat

lüzött ki jutalmul.

Ez az utóbbi pályadíj állandó és minden hó 20-ik napján okkellenül kiadatik annak, a ki a legjobb, legeredekebb ujdonságot bocsátotta a hírlap rendelkezésére.

A »MAGYAR HIRLAP« rendes tartalmán kívül három mellékletet ad olvasóinak hetenkint. Minden vasárnap

MEZŐGAZDASÁGI MELLÉKLETET,

minden kedden

IRODALMI MELLÉKLETET

és minden csütörtökön

TANÜGYI MELLÉKLETET

küld szét olvasóinak, melyeknek redigálását igazi szakférfiak végzik sok tudással és főrekvéssel.

A »MAGYAR HIRLAP« minden előfizetője — legyen az bár régi vagy olyan, a ki most lép be az előfizetők sorába, — ingyen és egész terjedelmében megkapja főmunkatársunk

Mikszáth Kálmán

GALAMB A KALITKÁBAN

czimű terjedelmes elbeszélését.

A »MAGYAR HIRLAP« szerkesztőségének belső tagjai a következők:

Abonyi Árpád, Ambrus Zoltán, Báttaszéky Lajos, Fenyő Sándor (h. szerkesztő), Füredi Mór, György Endre, Horváth Gyula (felelős szerkesztő), Irmey Ferencz, Janovics Pál, Kürthy Emil, Kohn Dávid, Kálnoki Izor, Márkus Miksa, Mikszáth Kálmán (főmunkatárs), Szana Tamás, Szomaházy István, Szemere Attila, Szeredai-Sváb Leó, Szabó Endre, Szemere Huba, Zilahy Kiss Béla.

MAGYAR HIRLAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	14	frt	—	kr.
Hat hóra	7	"	—	"
Három hóra	3	"	50	"
Két hóra	2	"	40	"
Egy hóra	1	"	20	"

A »Hét« czimű szépirodalmi hetilappal együtt: egész évre 20 frt, félévre 10 frt, negyedévre 5 frt.

Juliusától kezdve lapunk előfizetői kedvezményes áron rendelhetik meg az »Üstökös« humorisztikus hetilapot is, t. i. a »Magyar Hírlapot« és az »Üstökös« együtt egész évre (22 frt helyett) 20 frtéért, félévre 10 frtéért, negyedévre 5 frtéért.

Midőn ama t. olvasóinkat, kiknek előfizetésük június 30-án lejár, az előfizetés megújítására tisztelettel fölkérjük, egyúttal értesítjük, hogy a nyári időny alatt azoknak, kik nyaralóhelyet keresnek föl vagy utazásokat tesznek, szívesen utánküldjük a lapot, ha a czimet előzetesen tudatják velünk.

A fővárosban és a szomszéd nyaralóhelyeken a »Magyar Hírlap« már korán reggel kapható.

A MAGYAR HIRLAP kiadóhivatala

Budapest, Gránátos-utca 16.